

Het team van de kliniek in Rwanda

Pétronille, Bruce (ex-stagiair, werkt zelfstandig in Kigali), Françoise (werkt in districtshospitaal Kiziguru), Richard, Alice, Alphonse, Longin en Lucy.

Tandheelkundige EHBO op het platteland

fADA wil verpleegkundigen op het platteland gaan trainen in 'tandheelkundige eerste hulp'. Op het platteland van Rwanda, woont 85% van de (arme) bevolking en er zijn nauwelijks voorzieningen. Vorig jaar is een projectvoorstel geschreven om de verpleegkundigen in gezondheidscentra te leren een goede diagnose te stellen, voor te lichten, eenvoudige behandelingen uit te voeren en waar nodig mensen te verwijzen. Het team van fADA's opleidingskliniek in Kigali zal de trainingen verzorgen.

Het UMC van de Radboud Universiteit Nijmegen verleent wetenschappelijke ondersteuning, en fADA geeft tandheelkundige en organisatorische assistentie. Ontwikkelingsorganisatie Cordaid heeft dit voorstel met een subsidie van € 75.000 gehonoreerd. Uit eigen middelen, dus door uw bijdragen, kan fADA € 45.000 betalen.

Er is er nog een belangrijke hobbel te nemen voordat het project kan starten. Gezondheidscentra en opleiding van personeel vallen namelijk onder de verantwoordelijkheid van het Ministerie van Volksgezondheid in Rwanda. Dit proefproject zou een model moeten opleveren voor de tandheelkundige zorg op het platteland, zodat het ministerie dit ook in andere districten kan toepassen. Een formele samenwerking met de Rwandese overheid is dus noodzakelijk. Afgelopen februari is Bob Blankwaardt naar Kigali gereisd om namens het bestuur met het

Ministerie onderhandelingen te voeren en een contract te tekenen. De eerste ontmoetingen waren hoopgevend: het Ministerie had zinvol commentaar op het projectvoorstel en na enkele aanpassingen en een lichte ophoging van het budget waren ze het inhoudelijk bijna eens. Helaas gooide de Rwandese bureaucratie roet in het eten. Toen Bob na 2 weken terug naar Nederland ging was er jammer genoeg nog geen contract getekend. Toch is de reis niet voor niets geweest: de inhoudelijke basis is er, de contacten zijn goed, er wordt aan enkele aanpassingen van de contractdocumenten gewerkt en we hopen binnenkort groen licht van het ministerie te krijgen. (wordt vervolgd...)

Bob Blankwaardt
bestuurslid.

Nieuwsbrief per email

Om kosten te besparen heeft fADA afgelopen tijd de meeste donateurs benaderd om te vragen of zij de nieuwsbrief per email willen ontvangen. Veel van u waren hierin geïnteresseerd. Degenen die we niet gesproken hebben of die anders hebben aangegeven, blijven de nieuwsbrief per post ontvangen. Als u niet bent benaderd, maar wel geïnteresseerd bent in de digitale versie van de nieuwsbrief, kunt u zich hiervoor alsnog aanmelden via het secretariaat van fADA, info@fada.nl.

We willen u heel hartelijk danken voor het helpen de kosten nog verder omlaag te brengen!

Informatie

fADA

Duke Ellingtonstraat 236
2551 WE Den Haag
info@fada.nl
www.fada.nl

giro 3394215
t.n.v. stichting fADA te Den Haag

Gratis tandenborstels uitdelen

Sytze de Roos bracht een bezoek aan de Delftse Montessorischool om te vertellen over het werk van fADA. De leerlingen werden zo voorbereid op een benefietavond die de school organiseerde waarvan de opbrengst naar fADA gaat.

“De hele school kwam die ochtend voor de dagopening bijeen in de centrale hal. Vandaag mocht ik de dag openen met een verhaaltje over tandheelkundige zorg in Rwanda. Daar zaten ze dan; 200 kindertjes van 4 tot 12, al hun juffen en één meester.

Eerst moesten juffrouw Hanneke en ik even het ‘probleem’ oplossen dat de kinderen een tandarts verwachtten, maar er ineens een vreemde meneer voor in de plaats kregen. Ik heb gezegd dat de tandarts gisteravond was opgebeld door een wanhopige mevrouw met knagende kiespijn en een hele dikke wang, en dat hij die vanochtend natuurlijk moest helpen. Dat begrepen ze wel. Een vrolijk mannetje – dat me al onderweg naar

de hal had gevraagd of ik de nieuwe school-directeur was – vroeg nieuwsgierig wat ik dan wél deed, waarop ik kon antwoorden dat ik de ‘directeur van de tandartsen’ was. Toen was iedereen dik tevreden.

Daarna heb ik een kort verhaal over ons werk in Rwanda verteld en vroeg ik ze of ze wel eens vergaten om hun tanden te poetsen. Er gingen hele bossen vingertjes omhoog. Dat kon ik dan mooi afmaken door er met veel vertoon van verontwaardiging op te wijzen dat veel kinderen in Rwanda hun tanden niet eens kunnen poetsen, want er is geen geld om een tandenborstel te kopen. ‘Dan moeten ze geld vragen in Nederland’, zei een slimmerik. ‘Heel goed, en

daarom ben ik vandaag hier,’ riep ik verheugd uit. Voorzet keurig ingekopt. Vervolgens ben ik samen met een juf alle klassen langs gegaan om verdere vragen te beantwoorden. Die liepen uiteen van ‘moeten we dan niet gratis tandenborstels uitdelen,’ via ‘hoe kun je de mensen daar verstaan’ tot ‘hebben ze daar ook een bal’, ‘zijn er ook muggen’ tot ‘eten ze daar bananen?’ Het is heel leuk om serieus op al die vragen in te gaan. Ik heb alle klassen bedankt voor wat ze ter voorbereiding op de grote benefietavond allemaal al gedaan en gemaakt hadden. De hele school was er druk mee bezig en de kinderen waren enthousiast. Dat werd dus dikke pret op de benefietavond, compleet met tombola en grabbelton.

Sytze de Roos
voorzitter fADA

Nieuwe kliniek op grond van bierbrouwerij

Heineken heeft toegezegd dat er een tandheelkundige kliniek gebouwd mag worden op een stuk grond achter hun brouwerij Bralirwa in Gisenyi (174 km van Kigali). Dit dankzij de inspanningen van Luc Ooms. Luc heeft 12 jaar als werktuigbouwkundige in Afrika voor de bierbrouwer gewerkt. Met deze achtergrond is hij met succes gaan onderhandelen. Het terrein is niet helemaal ideaal gelegen, maar heeft als groot voordeel dat de stroom- en watervoorziening

geen probleem zijn en het al bewaakt wordt. De bedoeling is dat de kosten van de kliniek gedekt gaan worden uit de inkomsten van behandelingen van het personeel van Heineken. Er komen twee behandelkamers waarin het personeel en de bevolking uit de regio worden geholpen. Tom van der Colk en Luc Ooms hebben een basisplan getekend en een aannemer gevraagd de tekening verder uit te werken, zodat het gebouw aan de Rwandese wetten voldoet.

Op dit moment is het plan rond en is het afwachten op de prijsopgave van de aannemer. Helaas blijkt dat op regeringsniveau het nut van preventie nog steeds onvoldoende wordt ingezien. Het is de bedoeling de kinderen van het Weeshuis in Gisenyi in deze kliniek gratis te behandelen. Zo kan aangetoond worden dat preventie loont en met de behandelingen de toename van cariës te voorkomen is. Met de resultaten hiervan hopen we de overheid te overtuigen.

Colofon

Redactie Bieke De Mol, Jolanda Nijholt
Vormgeving Tom Koolwijk
Eindredactie Sanne Vermaas